

El 'papista' Walesa, contra Mazowiecki 'el roig'

Dos homes i un destí

Lech Walesa ha decidit presentar-se com a candidat a la presidència de Polònia. La decisió de l'antic obrer de les drassanes de Gdansk i home fort de Solidarnosc, representa una confrontació directa entre ell i el seu antic amic: l'actual primer ministre, Tadeusz Mazowiecki.

Dir que a Polònia s'està aplicant una política de tractament de xoc sense anestèsia podria semblar un contrasentit si immediatament es presenta Tadeusz Mazowiecki com l'autor de la teràpia. Les maneres suaus, pausades, gairebé fràgils del primer ministre polonès són d'allò més allunyades de la duresa del programa elaborat pel ministre d'economia, Balcerowicz, però del qual Mazowiecki és l'últim responsable.

Fa poc més d'un any que va arribar a la presidència del primer govern no-comunista de l'Europa de l'Est, quan la majoria de les dictadures poststalinianes de la zona trontollaven però encara no havien caigut. No ho va dir, però segur que ho va pensar: l'únic que Mazowiecki podia prometre a Polònia durant un llarg període era gairebé el mateix que sí que va verbalitzar Churchill al començament de la guerra: "sang, suor i llàgrimes". Menys la sang, la suor i també les llàgrimes estan garantides en la quotidianitat polonesa. El cost humà del desmantellament del somni col·lectivista és alt: centenars de milers de desocupats; il·lusions que s'esvaeixen; sectors socials amb vocació d'esdevenir noves classes, tant classe dirigent política com classe dominant econòmica; enfront, la desconfiança dels antics companys i aliats... Un autèntica crisi d'identitat que s'ha materialitzat en l'escissió inevitable de Solidaritat, el moviment sindical-polític capdavanter d'una lluita de deu anys per la democràcia. I el desenllaç es presenta especialment complex: les eleccions presidencials d'aquesta tardor a Polònia seran una confrontació entre Tadeusz Mazowiecki i el líder carismàtic, Lech Walesa.

"Tot això per a mi és molt dolorós -explica Mazowiecki-. És dolorós només pensar-ho. Per això no m'agrada parlar de confrontació... Si finalment la rivalitat electoral arriba a tenir lloc espero que

tots dos, tant Walesa, com jo mateix, farem tot el possible perquè la campanya electoral no sigui una lluita d'enemics, sinó el contrast de dues maneres diferents de pensar; entre dues persones que tenen una visió diferent de la democràcia".

DIPOSITARI DE LA DIVERSITAT

Però el desig de Mazowiecki es preveu difícil de complir. Tot fa pensar que Walesa recorrerà al nacionalisme, a les essències religioses -tan sentides a Polònia- i a un cert populisme per obrir-se

camí fins a la presidència. No es descarta que en aquesta campanya electoral que s'acosta es repeteixi l'episodi que va tenir lloc a la circumscripció de Varsòvia durant les eleccions parlamentàries semidemocràtiques del juny del 89: l'històric dissident i membre de Solidaritat, l'ex-comunista Jacek Kuron, va haver d'enfrontar-se amb el que havia estat el seu advocat, el demòcrata-cristià dretà Sila-Nowicki. Un dels cavalls de batalla va ser una fosca proposta de penalització de l'avortament que va presentar el sector de Solidaritat que donava suport a Sila-Nowicki. Hi va haver polèmica, confronta-

ció i acusacions de "roig" contra Kuron, qui finalment va guanyar l'escó. Va ser un dels primers indicis que a Solidaritat hi havia esquerdes.

Ara Mazowiecki també és acusat de "roig" des dels sectors més integristes. I ell diu que el seu tarannà continua sent unitari: "A Solidaritat hi eren representats tots els corrents polítics democràtics, tota la gent que estava en contra de la dictadura i el totalitarisme. De cristians, n'érem, en som la majoria. Però el que importava era la diversitat de conviccions polítiques: socialistes, socialdemò-

ganitzats en el moviment Acció Democràtica i representen la *intel·ligència* de Solidaritat: Adam Michnik, l'ideòleg i director del primer diari independent de Polònia, *La Gazeta*; Bronislaw Gerek, el portaveu del grup parlamentari de Solidaritat, un socialdemòcrata i historiador que va sonar per al càrrec de primer ministre; Zbigniew Bujak, el líder obrer més prestigiós de Varsòvia. I Jacek Kuron, el ministre de treball de Mazowiecki, l'home que ha hagut d'assumir la presència la carrer de centenars de milers de desocupats produïts pel tractament de

tes anàlisis —i repeteix això d'anàlisis i no parlo ni de perspectives ni de visions— són per a mi enriquidores des del punt de vista intel·lectual. En el cas de Marx crec que ell mateix s'aixecaria de la tomba si arribés a veure les crueltats que s'han arribat a fer en aplicar de manera visionària el seu pensament".

I les conseqüències del marxisme visionari són les que intenten desterrar de Polònia Mazowiecki i el seu equip. Ells, que en els seus temps, fa trenta anys, van creure en el socialisme, saben ara que la gent no vol ni sentir-ne parlar —ni tan sols de socialdemocràcia— i que el que cal fer es portar el país a l'economia de mercat, al capitalisme, en les millors condicions possible. D'aquí a uns mesos la majoria de les empreses seran privades. I aquesta privatització té els seus perills:

"El govern i el Parlament vigilen tot el procés. Van crear un ministeri específic i ara es formarà un consell supervisor. Tota la mecànica de desestatalització l'estem controlant molt de prop. Això no vol dir que no se'ns pugui escapar coses. En alguns casos tinc clar que gent relacionada amb la *nomenklatura* comunista, gent lògicament influent, intenta convertir-se en empresari, en un simulacre de burgesia. És clar, ells són els que tenen diners, són rics i poden comprar més accions de les empreses que es privatitzen".

TRES AVARIES IMPREVISTES

Per això, el que cal es trobar el capital on sigui. I lògicament es troba fora de Polònia. La visita que va fer a Espanya Mazowiecki fa dues setmanes tenia aquest objectiu. A Barcelona els contactes van ser prou profitosos per a preveure d'aquí a pocs mesos una presència de *marques* catalanes a Varsòvia. Però mentre intentava complir amb l'obligat protocol no era difícil intuir les grans preocupacions de Mazowiecki:

"Hem calculat que les pèrdues econòmiques per la crisi del Golf afectaran Polònia en més de 2.000 milions de dòlars. És la tercera *avaria* imprevista en la realització del nostre programa de govern: la primera van ser les conseqüències econòmiques de la reunificació d'Àlemanya. I la segona quan la Unió Soviètica va exigir la comptabilització en dòlars dels intercanvis comercials. Tenint en compte que aquests tres fets se superposen no vull ocultar que estem travessant un moment molt preocupant".

Llibert Ferri

crates, liberals, comunistes dissidents fins i tot. El meu govern es depositari de tota aquesta diversitat.... Crec que s'equivoquen els que volen ara enfrontar-lo amb un sentit *nacional* o *cristià* de la política. Com he dit abans, de cristians ho som tots, o la majoria, i el sentit nacional i patriòtic no se li pot negar a ningú dels que van lluitar contra el totalitarisme".

NO AL MARX VISIONARI

Els suports que rebrà Mazowiecki en la seva confrontació amb Walesa estan or-

xoc a l'economia i que, amb tot, no té cap vergonya a l'hora de confessar que pertany a l'òrbita del pensament de Marx. Un nom, el de Marx maleït a Polònia, però del qual Mazowiecki no defuig parlar:

"Segurament el que per a mi ha estat més important, el que més tinc arrelat, ha estat la influència del personalisme cristià d'Emmanuel Mounier, que va ser un gran humanista. Ara bé, hi ha altres humanismes, com el de Marx o com la lectura humanista que fa Erich Fromm del pensament de Marx, que són importants des del punt de vista de l'anàlisi. I aques-

